УДК 330.341.1(477)
Лук'яненко Н.Е.
старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Повоєнне відновлення економіки України виступає однією з найбільш актуальних проблем. Вторгнення російських військ спричинило великі втрати людських і фінансово-економічних ресурсів, викликавши скорочення інноваційної активності підприємств, зниження інвестиційної привабливості економіки. Розбудова інноваційно-інвестиційного механізму повоєнного відновлення економіки України сприятиме вирішенню перелічених проблем.

При формуванні інноваційно-інвестиційного механізму повоєнного відновлення економіки країни важливо приймати до уваги його вплив на конкурентоспроможність підприємств, особливості фінансування інноваційної діяльності, можливості задіяння приватизаційних механізмів, а також інші теоретичні та практичні аспекти здійснення інвестиційної діяльності та впровадження інновацій.

За даними Global Innovation Index 2023, Україна у 2023 році займала 55 місце серед 132 досліджуваних економік, що порівняно з попереднім роком краще на 2 позиції, але серед числа європейських країн це лише 34 місце серед 39 економік. До числа найбільших проблем все ще відносять низький рівень стабільності підприємств, погіршення продуктивності праці та падіння ВВП, недостатність формування валового капіталу, низький рівень ринкової капіталізації компаній та залучення кредитів від мікрофінансових установ, слабкий вплив компаній-єдинорогів і глобальних корпоративних інвесторів [1].

Аналіз тенденцій інноваційного розвитку національної економіки також демонструє нестачу фінансових ресурсів, політичну нестабільність, корупцію, бюрократію, відсутність узгодженості нормативно-законодавчої бази, інституційної структури та інноваційної інфраструктури; слабку інноваційну основу для різних галузей економіки; надмірне завантаження внутрішнього ринку закордонними компаніями, фокус на розвиток IT-аутсорсингу, що призводить до відтоку грошових потоків в інші країни; відсутність підґрунтя для розвитку інноваційної IT-індустрії; втрати трудового та наукового потен-

ціалу; низьку активність щодо впровадження екологічних інновацій, стратегій та програм [2].

У повоєнний період інноваційна діяльність України має інтегруватися з інвестуванням в інноваційні процеси на основі реалізації інноваційної політики. Ця політика має активізувати інновації та реалізовувати системні інструменти модернізації економіки в умовах кризи.

Розробка інноваційно-інвестиційного механізму повинна охоплювати наступні етапи: формування цілей і завдань інноваційно-інвестиційної політики в контексті Плану відновлення України, розробленого Національною радою з відновлення; діагностика інноваційно-інвестиційної політики з метою виявлення та ідентифікації проблем її реалізації; вироблення інноваційних процедур розробки інвестиційних рішень на основі пріоритетності поставлених цілей та завдань інноваційно-інвестиційної політики; визначення важелів і методів, що забезпечуватимуть регулювання інвестиційно-інноваційної політики; ухвалення інвестиційних рішень, моніторинг їх виконання та коригування із врахуванням пріоритетності розвитку територій та підприємств; реалізація інвестиційно-інноваційної політики [3].

Можна виділити ключові компоненти інноваційно-інвестиційного механізму:

1.Залучення міжнародної допомоги та інвестицій: гранти та кредити від міжнародних фінансових інститутів,; двосторонні угоди з країнами-донорками; іноземні інвестиції (створення сприятливого інвестиційного клімату через реформування законодавства, захист прав інвесторів та зниження бюрократичних бар'єрів).

2.Розвиток науково-дослідницької діяльності та інновацій: інвестиції в науково-дослідні установи та університети (підтримка дослідницьких проєктів, стимулювання співпраці між університетами та бізнесом); розробка та впровадження інноваційних технологій (особливо в сферах енергетики, аграрного сектору, інформаційних технологій та оборонної промисловості); створення інноваційних кластерів та технопарків (залучення стартапів та молодих підприємців до співпраці в інноваційних середовищах).

3.Реформа економічної політики та інституцій: податкові стимули для інноваційних та інвестиційних проєктів (зниження податків для компаній, що вкладають у НДДКР); поліпшення правового захисту бізнесу (захист прав власності, судова реформа, боротьба з корупцією); спрощення регуляторних процедур (оцифровізація державних послуг, зменшення адміністративних бар'єрів для підприємництва).

4.Інфраструктурні проекти та реконструкція: відновлення та модернізація критичної інфраструктури (дороги, мости, енергетичні об'єкти, житловий фонд.): інвестиції в цифрову інфраструктуру; розвиток мережі інтернету, мобільного зв'язку, систем електронного урядування; розвиток зелених тех-

нологій та стійких енергетичних рішень: відновлювані джерела енергії, енергоефективні технології.

Важливим є вибір оптимального варіанта інноваційної політики з урахуванням індивідуальних особливостей підприємств, галузей та умов їх господарювання. Задля виконання цілей та завдань інноваційно-інвестиційної політики слід: удосконалити правову та організаційну базу для підвищення дієздатності механізмів забезпечення інвестиційного клімату й формування основи збереження та нарощування конкурентоспроможності вітчизняної економіки, створення умов для зацікавлення національних інвесторів вкладати кошти та використовувати прибутки всередині країни, не виводячи їх за кордон.

Таким чином, повоєнне відновлення економіки України стикатиметься з рядом викликів, таких як нестача фінансових ресурсів, політична нестабільність, корупція та бюрократія. Однак, успішне впровадження інноваційно-інвестиційного механізму може значно прискорити процес відновлення, підвищити конкурентоспроможність економіки, створеити надійну основу для модернізації економіки та покращити якість життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ковальчук В. Аналіз тенденцій інноваційного розвитку національної економіки//Економіка та суспільство.-2023.-№58. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-33

2.Ukraine ranking in the Global innovation index 2023. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023/ua.pdf

3.Кривов'язюк І. Інноваційно-інвестиційний механізм повоєнного відновлення економіки України. Матеріали конференцій МЦНД, (15.03.2024; Чернівці, Україна), С.12–14. URL: https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/1090